

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi és közgazdászati párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Előfizetési árak:
Helyben és postán külföldre.
Évi ár 10 fr.—kr.
Fél évi 5 —
Negyed évi 2 — 50.
Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény: Nagy-hatványú, utca, 10. szám, Dunaszerky ház, — a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.

Előfizetési helyben:
JELEGGYI K. LAJOS és JG. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomdájában a postahivatalok útján.

Hirdetési díj:
Négy hasábos petit sorért 5 kr.
Nagyobb betűkért a 100-aszárú hirdetések után az 50-aszárú 10 g. o. e. b. ár éri. — ötszáz fel. Bélyegdíj minden kiadás beiktatásáért 30 kr.
Hirdetés vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 krajcár.

„Nyitár” ben megjelenés költsége minden petit sora 80 kr. Hirdetésnek felvételnek a kiadó hivatalban, KUTASI I. könyvnyomdájában, valamint ZICHÉRI MAN II. könyv. Irodájában is. Név nélkül vagy bérmentesenül beküldött levelek nem vétettek figyelembe.
Kéziratok vissza nem adódnak.

A mi jelöltjeink.

Debreczen, jun. 6.

Öröm-nap volt a tegnapi a debreczeni függetlenségi pártra nézve, mert mind a három képviselő-jelöltünket körükben láthatuk s hallottuk töfuk lelkes és fenkölt szavakban fejtegetni a függetlenségi és 48-as eszméket, melyeket kebleinkből kioltani nem fog sem armány, sem erőszak, sem semmiféle kecsesgetés, — s ha szemeinket a vég álmora kell egykor lezárunk: utódainkra ezen eszméket hagyjuk legdrágább örökül.

Isten szabad ege alatt — ezekre menő népsokaság előtt — mondák el beszédeiket, a mi szeretett függetlenségi képviselő-jelöltjeink: **Thaly Kálmán** az I. ker. jelöltje, **Mezei Ernő** a II. ker. jelöltje és **Vályi Árpád** a III. ker. jelöltje. Ajkaiknak minden szavát lesve-leszte a hallgatóság s a dörgő éljenzaj, mely a rózsaterén ismételve felhangzott, azt jelentette, hogy habár a «hivatalos» Debreczen mindent elkövet a kormánypart érdekében s különféle mesterseges eszközökkel igyekszik ennek győzelmét biztosítani: Debreczennek népe hű maradt önmagához, hű maradt elveivel s azon elvek zászlaját diadalra fogja juttatni.

Nem találunk szavakat azon hatalmas momentumok visszatükröztesére, a melyekben jelöltjeink fogadtatása bővelkedett és azon leirhatlan lelkesülés tolmácsolására, a melyet programbeszédeik keltettek.

D. e. 1/211-kor tartotta meg programbeszédét **Thaly Kálmán**, Debreczen városa I. kerületének függetlenségi párti volt és bizonyára leendő képviselője.

A parlament e fényes szónoki tehetségének nagyszabású szónoklata a déli órákban ért véget: a szabadelvű párti beszámolóról haza szállingó uraknak is jutott belőle annyi, a mennyiből felismerhetők, hogy mi egy hivatalos mederben mozgó programbeszéd és egy minden ízében igaz és lelkes szónoklat közötti különbség. Nem érünk magunkban elegendő bátorságot arra, hogy e szónoki remeket vázlatos kivonathatn igyekszünk megismertetni. Azt a csengő, és szívet megvesztegető organumot, melylyel csak ő rendelkezik, a toll művészelete ugy sem tudná visszaadni és nem azt az erőt, mely az ő előadásában rejlik. Es hangja, — mintha a lelkes meggyőződésből merített volna szónok kiapadhatlan erőt — oly tisztán és erősen hangzott a nagy beszéd végén, sőt még este, a nap farszto funkciói után is, mint monumentális szónoklatának lelegején. Olvasóink számára mai számunkhoz mellékeljük, gondoskodott arról pártunk más uton is, hogy az közkinésévé váljék Debreczen lakosságának s ennek körében kellően elterjedjen.

Szöke János urnak, e lelkes elvű polgártársunknak jutott azon megisztelő feladat, hogy szerelve tisztelt, nagynevű jelöltünket a programbeszéd megtartására, mindnyájunk nevében felkérje. Ő volt az, ki — a beszéd nagy hatását tanúsító, szűnni perczekig nem akaró éljenek menyörgésének elhagyása után — a nagyszámú 2500 főnyi közönségnek, tömeges megjelenéséért köszönetet szavazott s meghívta a II. és III. kerület jelöltjeinek fogadtatásában való részvételre és programbeszédeik megtartására.

És ez a lelkesedés — délután, ha még lehet — hát fokozódott és emelkedett. Két jelöltjének elfogadására, a függetlenségi párt ugyancsak tegnap, vasárnap d. u. 3 órakor indult el a «Fiume» vendéglő elől s a néptömeg rövid idő alatt ezekre szaporodott. Elől 25 lobogót vittek, melyekre a 3 jelölt neve volt fölírva. Mintegy 15 kocsi is kivonult, többnyire ötös és négyes fogatúak, szébbnél-szebb fogatúak az ezekre méltán büszke debreczeni polgároknak.

A jelöltek neveinek folytonos hangoztatása közt vonult a menet végig a czepléd-utczán, a főutczán s a várud-utczán a vasuti indóházig, melynek egész környéke sűrűn el volt loppve közönséggel. A vonat megérkeztek viharos éljenzés hangzott fel s a perronon **Szöke János** ur rövid beszédben üdvözölte **Mezei Ernő** és **Vályi Árpád** urakat, mire ők röviden megköszönték a pártatlanul lelkes és szívélyes fogadtatást. — Ezután a menet vissza indult a városba. Az első kocsin (Kertész Mihály ur fogatán) haladt **Thaly Kálmán**, a másodikban (Kozma János ur fogatán) **Mezei Ernő**, a harmadikon (Óry Mihály ur fogatán) **Vályi Árpád** foglaltak helyet. A zenekar a Rakóczy-indulót hangoztatta. Folytonos éljenzés közt vonult a menet a rózsaterén. Itt már (a szónokok számára emelt díszes emelvény körül) szép számú közönség vára-kozott rájuk, mely aggodva szemlélte a hol meginduló, hol előllo esőt és mintha csak Isten is kedvezni óhajott volna azoknak, a kik szabad ege alatt óhajják letenni Isten és ember előtt szent — politikai hitvallásukat.

Thaly Kálmán ajánlotta most Mezei Ernőt. Kiemelte a jelölt tiszta jellemét, rendíthetlen hűségét a függetlenség és 48-as elvek nagy harcának terén. Utalt a nagy tehetségű író hirlapi működésére, kiváló parlamenti szereplésére és idézte Kossuth Lajost, ki e versekben ajánlotta volt Mezei Ernőt:

Mezei lesz olyan követ
A kit Kossuth Lajos szeret!

Ezután a — tömeg lelkes éljenie között — vette át a szót a II. kerület jelöltje, **Mezei Ernő**. Rögtön meghódított mindenkit a szónok nemes szerénysége és meghódította a hallgatóság ezreit az a nemes hív, az az erkölcsi fenéség, melylyel itéletét hangoztatta a mostani szerencsétlen kormány-aera felett. Beszéde gazdag volt megkapó képekben; színezése merész és gazdag fordulatú meglepők; itélési megfölebbezhetlenek és valódi catói-súlyúak; és ha kellett, élzei is találók guyorokkal ugyszólván vérig hatók valának.

Minden erőteljesebb mondása után meg volt a kellő hatás: hol a lelkesült éljen, hol a helyeslés moraja, hol pedig a szellemes élt jutalmazó derültség lelkes kitérőse. Igen jól hatott a beszéd azon része, melyben kijelenti, hogy megválasztatását annak tanuságaul tekinti, mitzerint Debreczen polgársága a jogegyenlőség alapján áll s benne ennek eszméjét óhajta megtisztelni.

A nagyszabású beszédet holnapiszámunkkal hozzuk egész terjedelemben.

Az éljenek elhangzása után ismét **Thaly Kálmán** lépett az emelvényre. Tolmácsolta Debreczen függetlenségi polgárai-nak azon óhaját, hogy pártunk lobogói Mezei Ernő nevével vajha diadalra jutának. Esután bemutatja a III. kerület függetlenségi jelöltjét, **Vályi Árpádot**, öt lelkes szavakban kérte föl programbeszédében előadására.

Midőn **Vályi Árpád** — e rokonszenves és hévteljes ifju szónok — deli alakjával az emelvényen megjelent, a viszont látás öröme fokozta a már emelkedett hangulatban levő közönség lelkesedését. Perczekig tartott az öröm e kitérőse és a szónokban meglátszott, hogy ez örömből és lelkesedésből maga is erőt merít.

Ifju lelkének tiszta és nemes érzelmei sugárzottak felénk a helyeslés folytonos kitérősei által megszabított beszédből. Nagy hatást keltettek kivált fetegetései, melyek államunk pénzügyi mi-zériát és a kormány könvélmű és szerencsétlen pénzügyi politikáját jellemezték. És az alapos késgültségre és helyes ité-

ltre valló következtetések nagyon mély benyomást gyakoroltak a hallgatóságra. Ezer és ezer ajak viszhangozta végül a szónok felkiáltását: „Éljen a független és önálló Magyarország!”

E gyönyörű beszédet is közlendjük, mégpedig holnap után, lapunk szerdai számában.

Midőn a nagy szónoki hévvel elmondott beszédet jutalmazó tetszésnek nyilvánulási elhangzottak, ismét **Thaly Kálmán** lépett az emelvényre. Azon reményét fejezte ki, hogy Debreczen lelkes és függetlenségi polgársága kivandja a zászlójára írott eszmék diadalát. Lekésitőn hangsúlyozta, hogy az erőszak ellen a polgárt megvédi a törvény, a csáb-és vesztegetés ellen a becsület. A kitaró küzdelemnek meg lehet az az eredménye, hogy a függetlenségi lobogó ezuttal Debreczen mindhárom kerületében győzelemre jut. — Ezután pedig befejezettnek nyilvánítván a párt politikai ünnepejét, arra kérte fel a jelenlevőket, — hogy keressék fel az egyház ünnepe: a nagy erdőn folyó nép ünnepélyt és ünnepejenek ott együtt a más pártokhoz tartozó lakossággal, egyesülve a jótékonyság nemes eszméjének gyakorlatában.

Igy ért véget pártunk tegnap nagy napja. Legyen ennek párja a választási nagy nap; ez volt a remény napja, az legyen a remény teljesülésének a párt győzelmeinek ünnepe!

— **Eötvös Károly** a nagyváradi 48-as és függetlenségi párt képviselőjelöltje, f hó 8-án szerdán délelőtt 10 órakor fogja megtartani program-beszédjét a „Sas” szálló nagyertermében. Mire a közönség figyelmét ezennel fel hívjuk.

Az Alföld katasztrófája²⁾

Ujabb súlyos katasztrófa érte az Alföldet és anak még a korábbi megpróbáltatások terheitől roskadozó népet, várostait, községeit. A ki-tiszai zsilip tegnapi szakadása nagy és termékeny részlet árasztotta el vízzel már is mintegy százezer hold földnek Milliokra mennek a károk, melyeket ez a katasztrófa okozott. Az a rengő kalásztenger, melyet, na a Tisza kitért vize borít, millió forintokat érő áldást ígért Szeged, Hód-Mező-Vásárhely, Tápé, és a többi község gazdaközönségének nehéz, becsületes munkája és nagy összegeket tevő befektetései után.

Mindez elveszett egynehány óra alatt: a töke és a gyümölese, a gazda verejteke és reménye. Mint egy nagy sir, ugy nyelte el az áradat százezer hold termését és vele ezreknek jöletét.

Váratlanul jött a csapás, amint jönni szokott a haragos égnek sújtó villáma. Reggel még elégülten nézett végig dus természetű vetésen a gazda és számolgatta, hogy számtalan terheinek melyikétől szabadija meg a kinalkozó termés, és mire estére hajlott az idő, átokszaruen omlottak össze legszebb reményei.

De hát mi okozta ezt a katasztrófát, melynek még csak a réme sem kísérteti? Bármily rohamosan árad is a Tisza az utóbbi napokban, nyugodt volt mindenki és ezen a mi vidékünkön nem láttuk nyomát azoknak az izgalmaknak, mik-nem is a katasztrófákat, de már a vízveszelyt is megszokták előzni.

Nyugodt volt mindenki, hiszen ennek a nyugalomnak nagy arát fizették a lefolyt évek alatt. Sok, sok millió forint terhet vette magára az Alföld lakossága, hogy erős és biztos sáuczokat építsenek neki a vizek rohama ellen.

Csupán a Tisza-Maros-Körös-menti árvízszabályozó nagy társulat tíz millió forint költséggel építette föl védgátait és e mellé meg rengeteg összegeket használtak el a többi vízszabályozó társulatok.

Egész kincs garmada az, amit beleépítettünk a védőtöltsékekbe és majd-majd ezüst tallérral lehetne kirakni a töltések oldalát abból a tömötelen pénzből, melyet vízvedelemre egy évizod óta elköltöttünk. A terhet, a nyomasztó súlyát ennek a végtelenségbe menő vízvédelmi költekezésnek, azt érzi e vidék népe iszonyuan Oly mérve-

²⁾ Szegedről írják.

ket öltöttek a vízvédelmi terhek, hogy szinte a becsületes haszonbérét fizeti meg tulajdon földjének minden alföldi gazda, legkivált a régi birtokokon. Hanem ezekkel az elviselhetlen terhekkel szemben legalább azt várta volna a földbirtokos osztály teljes joggal, hogy vagyona és szorgalma ne legyen kitéve olyan katasztrófának, aminő a mostani.

A mai vízállásnál két méternél magasabb áradás ellen építék a tizmillió töltések, és ime, mégis be-következett a katasztrófa oly körülmények mellett, melyek között a tizmillió elköltése előtt se tekintettük a helyzetet aggasztónak soha.

Hát tudjuk előre, azt fogják mondani, hogy szerencsétlen véletlenség az egész. — Véletlenség, hogy építettek egy zsilipet, mely elé a szakértők sürgetésének dazára elmulasztottak töltést huzni. — Véletlenség, hogy már az átvételkor gyöngének és meg nem felelőnek talált kistiszai zsilipet meg nem erősítették. Véletlenség, hogy a vízáradás idejében se gondoltak — erre a gyöngé pontra.

Véletlenség, hogy a zsilipfalazat bomlását már csak akkor vették észre, mikor az ár teljesen elsodorta. Véletlenség, hogy ezen a ponton nem volt azonnal kéznél elegendő munkaerő és elegendő eszköz, mikép a nagy veszedelemnek elébe lehessen állani.

Am ha ez mind véletlenség, hol van akkor ennek a nagy ármentesítő társulatnak öntudatos, minden esélylyel számoló vezetése?

Ha a véletlenségeknek ilyen döntő szerep jut, mire való volt akkor beruházni tíz milliót, mire való az árterbe eső birtokoságnak nagyfoku, szinte elviselhetetlen megadóztatás és mire való az a nagyszabású szervezet, melynek személyzetével és költségeivel ellehetne kormányozni egy kisebb köztársaságot?

Ezeket a kérdéseket fogja föl vetni a mélyen sujtott érdekeltség — fájdalom: ké-sőn. — Mert ugy volt az ezen a boldog-talan vidéken mindig, ugy történt most is, hogy az imminens veszélyek bekövetkezete előtt sohase állottak kötelességük magaslatán a vezetők, és mikor ránk törték a katasztrófa, azoknak okául mindig a véletlenséget tolták előtérbe, a vis majort mely el len lehetetlen n küzdeni.

Csak hogy az a vis major nem az elemekben rejlik, hanem az — ugynevezett s z k e m b e r e k szakértelmességében, az indolenciában és a könnyelműségben, melyek nek kárhazata szüntelen csapásokkal sujt ben-nünket.

Három hivatalnokot fogtak vizsgálat alá. Előre tudjuk ezer kifogása, ezer mentsége lesz az intézőknek, mikor a katasztrófa okait kutatni fogják. De mindezek a kibuvó mentségek visszaadják-e vajjon annak a tönkretett lakosságnak elvesztett vagyonát?

KARCZOLAT.

Dr. Csiky Kálmán programbeszéde.
— És Oravszky János politikai hitvallása. —
Csiky Kálmán ur, a budapesti ügyegyetem tanára, már egyszer országgyűlési képviselő, tegnap tartotta programbeszédét mintegy 120, a hét és nyolcvan éves kor között váltakozó közönség előtt, városunk nagy tanácstermében. Tette ezt első sorban, mint Nt Csiky Lajos, theologiai tanár urnak aggódo gondnal szerettet fivére, másod sorban pedig, mint az I. kerület u. n. s z a b a d e l v ü pártjának képviselőjelöltje.

Ugyanezen alkalmat használta fel Oravszky János ur, városunk egyik legismertebb ipar-politikusa, hogy politikai nézetzeit, a legszabadelvűbb h u m m o g e t e s e k kísérteben előadja.

Megjegyzendő, hogy a politikai aktus érdekét Oravszky ur csak egyes pillanatokban vette igénybe P. o. akkor, a midőn egy urral szemben szabad szó-lási és h u m m o g e t e s i jogát védelmezte, továbbá ott, a hol Csiky ur a német nyelvű tisztí vizsga mellett tette ki magát; e helynél Oravszky ur is büszkén kiáltotta oda, hogy: „In iz st u d o m t o t u l !” „S z u k s i g e z s a n i e m t e n y e l v !” És annyira nem volt feltékeny szónoktásra iránt, hogy a midőn ez a hallgatóság figyelmének kimerültéről beszélt, kegyesen oda szólott nekie: „s a g m a g a b e s z i l j e d l e l k e m !” Képzeltetni, mily rokonszenves fogadtatásra tataltak a derék kocsi-gyártó ezen intermezzói a miért annál több halát érdemelt, minél inkább elszomorodtunk azon a szerepen, melyet a szabadelvű párti reg-g é l y tulajdonképeni hőse, dr. Csiky Kálmán ur által eljátszattak.

Valóban szánalmat kellett éreznünk a jelölt iránt, ki e szerepre — mint tulságosan jó testvér és tulságosan hü parterember — vállalkozott. Biztos tudomásunk van arról, hogy Thaly ellen a központban jelöltet állítani nem számoltak. Minek is állították volna Debreczen I. kerületében, mely a függetlenségi pártnak — éppen a Thaly Kálmán lobogója alatt — oly büszkén és bevehetetlenül megálló fellegvára? Hiszen itt a Tisza-féle frívól politika nem győzhet s még azt sem érhetnek el, hogy egy ellenjelölt fölépítésével tetemes alkotmányos költségeket halmozzanak fel. Föllepett tehát csak is azért, hogy néhány főiskolai tanár, a collegiumi ösmeretes nevelő-párt (melyet — a mint kimutattuk — ugyan hatalmas kritikában részesített éppen a szónok ur) érdem-szerzési vágyát kielégítse, az első kerületben megbontván ennek egyetértő békéjét. Valjon nem e szomorító, hogy oly érdemes és tudós férfiu és oly rokonszenves szónok, a minő különben Csiky Kálmán ur, testvériszeretettből és párt-rabszolgaságból ily szerepre vállalkozik? Nem voltak-e a maguk helyén abban a kerületben az Oravszky ur erélyes hűmú mjei, mialatt néhány lépéssel odább, a nép ezrei törtek ki a riadó lelkesedés nyilatkozataiban Thaly Kálmán hatalmas és minden ízében igaz szónoklata felett? Vagy talán azért lépette föl az érdemes párt, mivel nem találta kielégítőnek a II. és III. kerület jelöltjei által tartott prelekezőkat és azért hozottat le egy budapesti professort, hogy a Tisza-féle liberalizmus tőle tanulja el?

A professor ur tehát eljött és — beszélt. Mily szánalmas aberrációja is volt egy jobb sorsra méltó férfúnak mindaz, a mit dr. Csiky Kálmán ur, — különben elegendő szónoki ügyességgel — feltalált. Megható elégiával kezdette. Itt ment keresztül — ugymond — a hazafiság „első iskoláján.” Valószínű, hogy a Tiszapárt emberei a hazafiságnak más kiskoszlóját is ösmerik; ebben lehet eltanulni mindazokat a népmító tanokat, melyek az „Önéreket-tan” gyűneve alá lennének vonhatók. Azt az első iskolát különben ugyan megváltoztottnak találhatta, évek hossza során multávtl Csiky ur. Egy helyen (a kormányparti politikuskok farizeusi modorában) hymnust zengedez a függetlenségi eszméről és azt mint „hathatóságok szövegét a zifjúság nevelésének” istenítette. Nos, csak hallgasson meg itt némely történelmi lezkeket, a melyek alatt a Rákóczy korszak és Kossuth nevei nem is említtetnek, nem hogy „nevelési eszközül” használtatnának fel; csak kérdezze meg, mint inquirálják a szabadabb nevezet ifjuságot, ha mozdulni mer és rájön, hogy ez egyszer ugyancsak méltán pirított rá az őt jelöltül kiállított professori pártra. A neveléstani példákban különben éppen nem volt szűkeben.

Beszéde más helyen azt bizonyítgatja, hogy mi még nem értünk meg a teljes függetlenségére és itt — nem emlekszünk már a szavakra — azt a képet használja a csaknem teljes számmal összegyűlt professor urak kedveert, hogy az ifjuság elé kell állitanunk a férfui erények példányképeit*) de nem lehet szoktatnunk „a felnőt férfi életmódjára” és különösen vezérelnünk a különböző egyetemi facultások növendékeit arra, hogy „kerüljék ki a tátongó hasa dékakat.” Hja — mikor azokat olyan nehéz ki-

* Mórócz Pál, Beóthy Aldszai, Nagy György, Varadi Gábor, Körösi Sándor s t.

kerülni! Csak igen nagy urak tehetik meg, hogy a fiaik Géresi Kálmán garde des dameskodása mellett — tüntethetnek!

Nagyon meglepő volt (és itt már nem egyedül hűmmögött Oravszky ur), a mint ő fejtegette — szabadelvűséget. Az ő szabadelvűsége — ugymond — kizárja az általános szavazati jogot. A vallásteljes jog egyenlőségét annyira perhorrescálja és — telivér protestáns kálvinista ember léteére — oly csekélyre becseüli, hogy nem is tekintti egyébként, mint csakis újabb igazságok és szakítások kufforrásának és teljes elegendőnek talál, annyival most rendelkezőnk No, a ki nem emelkedik fel a vallási egyenlőség eszméinek magaslatáig, annak a liberalizmus eszme juttatja Lewer, a kitűnő angol humorista elbeszélését, a melyben vig cimborák tehenet lopnak és hogy a tehen lábnyoma ne igazítsa utba a károsultakat, eszmákat huznak a tehen lábára és oly csempeket be a házukba. Az ilyen felszámított tehen nem liberalizmus, bár a csizmákban — lehet — nem is tehen láb hanem a reakció lólába rejtőzött el Igy aztán, midőn a szónok azt mondotta, hogy őt a szabadelvűség csillaga vezérelte, bizonyára azt a csillagot érte, mely tegnap is ott ékeskedett a Laky tanácsnok ur mellén.

Mert nem barátja Csiky ur a teljes valóság egyenlőségnek? Ennek magyarázata különben nem egyéb, mint az, hogy dr. Csiky Kálmán ur — antiszemitá. Legalább ennek tartanunk, mert míg társai, gr Degenfeld Lajos és Körösi Sándor urak, kézzel-lábbal hessgettek el a kormánypartban annyira meggyökerezett antiszemitizmus darázsát, Csiky ur a tárgyon átsiklik és egyszerűen utal arra, hogy hiszen Körösi Sándor már ugy is összezsúrdult az antiszemitá! Hja, így beszél az ember, mikor liberális ellensége a vallás egyenlőségnek! Bizzuk az ellenkezőt — Mezei Ernőre!

Feltűnő és — valljuk be — ügyes fogás Csiky Kálmán ur tól, hogy a pénzügyekről egyetlen szót sem szólt. Jobb is, legalább nem kacagtatott meg olyan finansziális elméletekkel, mint Körösi Sándor, a ki a 32 millió pótbírt keresztelte el az állam háztartás egyensúlyát célzó előleptetésnek. Kár hogy nem magyarázat meg Csiky ur, hogy csakugyan helyre szokta állítani az egyensúlyt egy kissébb kamatokra convertált kölcsön, de mikor eladósodott állam újra 32 millió forintot vesz fel, fedezet nélkül, nagy kamatra és jogtalanul elköltött pénzek fedezésére — nos, erre már szerettünk volna hallani egy kis kánczántát! — Valami kevéssé alludt Csiky Kálmán ur a Tisza-féle pénzügyi gondviselésre, a midőn azt mondotta, hogy ennek politikáját követi azért, mert az **realis politika** és hogy ő ábrándokat nem kerget. Vettük is elő a másik szemüveget, meg tudandó, hogy ezt nem e szarkasztikus mosollyal méltóztatott-e elmondani, és hogy e szavaknál mily árnyulatot mutatott a jelölt ur fővárosi hatvány, érdekes arczsjene?

Mert a mikor a kormány elköti a Béga és Rába szabályozási pénzeket, az Csiky urnak — realis politika.

Mikor (a mint ország világ tudja) a király egyszerűen elcsapja Szapáry pénzügyért, mert ez hozzá nyult a hadmentességi adó alaphoz, ez Csiky ur szerint — realis politika. Építetnek pazar fényű országházat, az operába milliókat vernek be, a midőn már a

népitanítókat sem fizetheti rendesen államunk, — ez is realis örömet okoz a dr. Csiky Kálmán tanár ur megyetemi szívének.

Az alföld legvirágzóbb részét koldusbotra juttatja a Tisza árja és a midőn a kormány bűnös és lelketlen mulasztásai itt is napnál feltűnőbbek — ez realis politika.

A kormány élöke külügyi, belügyi dolgokban ámitja és félrevezeti a parlamentet, ámitásait leleplezik, turpisságai kibujnak a zsakból — de csakis azért, mert ez a — realis politika.

Mi pedig, a kik ez ellen irunk, beszélünk és küzdünk, a mennyire küzdeni birunk, „kergetjük az ábrándokat”, „hangozta unk üres frázisokat”. Hódolunk a nemzeti hűség ábránd-képeinek — és „hizelgő kacsintásokkal” igyekszünk hódítani.

Sok mindenről beszélhetnénk még P. o. a tudós tanár ur kifakadásairól, az egyes pártok ellen, de fölösleges, mert az a frázis, hogy a haza függetlenségének eszméje nem egy párt monopoliuma, hanem minden párté, csak hogy más-más uton igyeksenek elérni, no ez régi frázis: köpönyög, a melyet Tisza Kálmán jócskán elkopatott Bécs és Budapest között való utazgatásában. Hogy a függetlenség eszméje el nem érhető, azt majd megczáfolja az idő: Königrázt óta megtanulhatuk, hogy a monarchiában sok lehetetlenség változik lehetőséggé. — Idézi Kossuthot, ki a politikát az exigentiák, a megalkuvás tudományának mondotta. Igaz, de nem értette ez alatt a Tisza-féle megalkuvásokat melyek a haza kárára, csak is az uralk dó párt és kormány érdekében történnek A muszkaremről szóló magánjelenet sem keltett nagyobb hatást, minthogy Oravszky ur közbe bömblött: „Há az embernek nincs van jó szomszidok, nem lehet bikesigban ilnyi!” — A német nyelvű tiszti vizsgát is a szokásos frázisokkal védte. Igaz, hogy németül tudni a műveltséghez tartozni, valamint a franciaia tisztelet is tudnak németül, a nemetek franciaul; de a tiszti vizsga magyar nyelven való letételének lehetősége viszont a magyar nemzeti jogaihoz tartozik. Ezt se méltóztassék elfelejteni. Az ifjuságot ő is hibáztatja, a mért nem lép hivatásszerűleg a katonai pályára, csak hogy fe di hogy a „Kossuth kutyákat” a magok betyárisch nyelvvel ott kutyául tekintheti egyszersmind minden kis hadnagyocska.

Tessék ott először oly helyzetet teremteni, a mely lehetővé teszi fiaink előhaladását, vagy a helyzetet csak tűrhetővé is tenni, akkor fo ja megmutatni ifjuságunk hogy a magyar fiuból legalább is válik olyan tiszt, mint a rusznayából, horvátból és szotyából. A honvédség terén elért vívmányokra is büszke Csiky ur; az a szomorú, hogy az ott elért nem tökéletes állapotot is vívmánynak kell tekintenünk.

De minek folytassuk tovább? Legfeljebb azt a nevétséges frázist tűzzük még gombos türe, a melyben azt hirdeti nagy garral, hogy az a párt, melynek ő is hive, fogja lerakni „egy megerősödött magyar nemzeti állam alapjait.”

Mily hóbortja a nagyásnak! Mintha a magyar állam alapja nem volna már évezredes, mintha nem Tisza Kálmán és párta volna az azok kik ez alap meggyöngyítésén működnek elvakult dühhel és eszevesztett rohanással! Sosem voltak erősebbek a magyar ellenségei, mint most és sohasem volt kevesebb eszköz a kezében, vegyük akár pénzügyi, akár egyéb

téren, mint most, a midőn e lelketlen párt uralmának immár tizenkettedik esztendejét éljük. Vagy ugy méltóztatik érteni a magyar nemzeti állam alapjának lerakását, mint a hogy Debreczenben történt az „Arany Biká”-val, a melyet kétszer is lebontottak, csak hogy néregrágán — újra fölépíthessék?

Nem hiszi azt a mit mondott dr. Csiky Kálmán ur sem, nem hitték el neki a meghallgatására összegyűlt ifjak és vének sem. Ezek, a program-beszéd befejeztekör azért harsogtattak oly falrengető ejjeneket, mert örvendve tapasztalták, hogy a kormány politikáját, a melynek ök kénytelen-kelletlen uszály-hordozói, úgyesen is lehet védelmezni. Annyi tény, hogy ilyen okos és elegánsan előadott beszédekhez a kormánypartot nálunk eddig — nem szoktatták. A beszéd nevezetésege volt az is, hogy benne a Tisza Kálmán neve egyszer sem fordult elő.

A közel 1 és fél óráig tartott beszéd végeztével, a jelen voltak dr. Csiky Kálmán ur életével és Oravszky János szereplésének derűs emlékeivel oszlottak szét.

Győzelmet senki sem remél, legfőlebb a szónok emlegetett ilyes valamit, pedig Géresi Kálmán még az időháztában figyelmeztette az ilyen álmok hui voltára.

Gili Balázs.

HELYI HIREK.

* A programbeszédök közöl, Thaly Kálmán, pártunk I. ker. függetlenségi és 48-as jelöltjének programbeszédét, mai számunkhoz mellékelten veszik olvasóink. — Holnapi, keddi számunkkal veendik — szintén egész terjedelmében — a II. ker. jelöltjének, Mezei Ernőnek beszédét, holnapután szerdán pedig Vályi Árpádnak, a II. ker. jelöltjének program-szónoklatait. A lap beosztása és a czél szerzési szempontok találtatták helyesnek ezen intézkedést.

* A nagy nap. Debreczenben a képviselő választás mind a három kerületben mindjárt az első napon, vagyis folyó hó 17-én (pénteken) fog megejteni. — A központi választmány ezután szavazat szedő bizottságokat nevezett ki és kitűzte a szokásos választási helyeket. A szavazatszedő bizottság tagjai következők: I. kerületben: Valasztási elnök: Tóth Sámuel, helyettes elnök: Laska Ándor, jegyző Dr. Nagy Lajos, h jegyző Simonfy István. — II. kerületben: Elnök Dr. Medve Kálmán; h. elnök: Gönyei Károly, jegyző: Dr. Kemény Mór, h. jegyző: Dr. Megyaszi Dezső. A III. kerületben. Elnök: Buday József, h. elnök: Buzás Elek, jegyző: Gyúgyei József, h. jegyző: Hanke Emil. A zászlók különben már erősen lengenek és a folytonosan fel alá robogó kormányparti szekerek valóságos versenypályává teszik a várost.

* Népünnepele. A csegléd-utcai új ref. templom orgonája javára tavaszi ünnepele rendeztetett tegnap a nagyerdőn. — Oly nagy szabásu intézkedések tetettek e mulatságra, s a rendezőség eléu oly kiváló hölgyek és urak állottak, — hogy mindenki a legnagyobb sikert feltetelezte. Bethlen Mikó Róza grófné és K Tóth Kálmán ug szolván ennek az ünnepelenek eltek heteken át. — A sikert

Dévy ugy érezte magát, mintha kísér-tetek környeznek; nem szólt, nem mozdult, csak színeben változott.

A lódobogás mindig jobban s jobban közeledett, végre elcsöndesült, de pillanat mulva az előszobában hangzottak nehéz s gyors lépések.

Az ajtón tetőtől-talpig csatákosan, arczából kikelve lovászlégeny lépett be s remegő hangon jelenté:

„Nagy szerencsétlenség történt. Az ifju urat uton találta a vihar. Közvetlen közelében lecsapott a villám, mire lovai árkon-bokron keresztül ragadtak. Valami mely vízmosás előtt az ifju ur kiugrott a kocsiból...

— És eltörte kezét vagy lábát? esett szavába Dévy.

— Szörnyet halt, sohajta a szolgál fejét mellére csüggesztve.

Dévy szó nélkül összeesett.

— Mikor történt? kérdé Vedress.

— Delután négy óraker.

Véletlen az igaz, de van benne oly rejtelmes összefüggés, — mit megfejteni senki sem képes.

Degré Atajos.

Unió.

Harminczkilenc éve, hogy ez a szó: unió egygje tette a mi kis Erdélyünket az anyaországgal és hat éve, hogy egyházkerületünk is belső szövetségre lépett a királyhárgontuli kerületekkel Magyarosan: három az isten igaza, legyen a mi: a magyar nők szóvetkezése a harmadik, szívünk szerint az igazi. És mi lehetne az igazibb, mint egy erős, összetartó működés a neuzeties közzsellem épentartására, fejlesztésére. A jöteknység mellett magyar nő enné sebb hivatást nem teljesíthet, kivált ha ugy teljesíti, hogy mint legelsőt a családöt árasztja el ilyen szellemmel, hogy az otthon áldó melegében erősöd-

A „DEBRECZEN” TARCZÁJA.

Csalogány szól...

Csalogány szól már az ágon, Zöld bársonyba vész a lábnyom, Hiv ágyára puha pázsit: Itt feledd a sors csapását!

Minden oly szép, mind oly kedves! Pillangó csapongva repdes, És a szellő illatozva Távól erdők lelkét hozza.

Ott patak fut messze, messze, Napsugárral ölelkezve, Egyenest, majd megfordulva S úde völgy ölebe hullva.

Minden int s kínálva szólit: Jer, álmódj s pihenj ki jól itt! Vedd a fenyem! vidd a mézem! S én oly busan hallom nézem!

Nincs, a kinek elmondhatnám: Nézd, rózsák mosolyganak rám! Nézd, a lomb ma oly szédes! A madárdal milyen edes!

Vagy a kivel leülhetnék, Szerelméről beszélhetnék, Dalolhatnék, susoghatnék S kissé boldog is lehetnék.

Most ugy érzem — elhagyottan — Hogy sirban fekszem s hogy ottan Fény, dal, illata sirhalmon... Ott se látom, ott se halom...

Gáspár Imr

Az „Orgona virágok”-ból.

Rejtelmes véletlenek. (Megtörtént.)

A vihar tombolt, a villámok cikáztak s az ég zengett. — Dévy, barátjával Vedressel a kastély egyik termében beszélgetett az elhunyt időkről. Ha két égi hónap összekerül, sok mondanivalójuk van.

A duló fergeget hirtelen felszakította az ablakot s oly erővel nyomult be, hogy a falról egy képet leseperve iszonyu robajjal vágta a terem közepére.

— Fiam arczképe! kiált fel Dévy s elhalványult, — ez rossz jel.

— Csak nem vagy babonás, — akarta megnyugtanni Vedress, — az ablak rösszul volt bekapcsolva, ez az egész.

Dévy aggodalmasan tekintett az órára, négy óra mult, — susogta maga elé, — lovas ember sebesvágatva hetig oda ér s tíz órára választ kaphatok Hír nélkül nem tudnék nyugodtan lefeküdni.

— Annyira komolyan veszed? — Minden efele eset megdöbent — s méltán, kezdé Dévy, — nálam a szerencsétlenség előre szokott jelentkezni; megérezem megsejtem, vagy meg tudom jelekből. Hogy mi az előzert, delejesség vagy véletlen, megnevezni nem tudom, de annyi bizonyos, hogy e titokzat vagy rejtély hatalmában vagyok. Eletemben sok mozzanat igazolta ezt s a jelen téktelenebbeket elhallgatva, egyet akarok megemlíteni:

„Anyámat imádtam; nem is volt kedvesebb kincsem mint arany keretbe foglalt arczképe, melyet mindig mellemen hordoztam. A hadjáratban ugy képzeltem, mintha erykle fü-gne nyakamon, mely engem megsejti és védelmez a válságos pillanatokban. Megnyugtató volt lelke, ha ott éreztem szívem táján az én drága emlékemet,

A csornai útközvetben, amint rohamra vezényeltek, dolmányom alá nyultam, hogy — mint máskor tetém, az arczképet akcimmal érintsem. Azt gondoltam, leszédülök lovamról, az arczkép nem volt a helyén. Össze-vissza tapogattam magamat... Mintha lelkeim a jobb rész szakadt volna el s agyvelőmben a gondolatok megjegesülének, ugy éreztem magam. Esz nélkül vágattam a rohamba. Aztán nem tudom mi történt?... Egyszerre anyámat látom közeledni; mennyi fájdalom volt tekintetében, amint megszólalt: „elvesztettel örökre!” és sirva borult rám, azután megcsókolt. A jéghideg csóktól összerázkódtam, felnyitám szememeit s láttam, hogy az ezred orvos s két ápoló van körülöttem. Sebesült valék.

Kértem, hogy gyógyítsát vegett ne kór házba, hanem anyámhoz szállítsanak. Hordágyba helyeztek s az orvos kíséretében utnak indítottak. Másnap delután értem haza.

Amint otthon a kapun bevittek, testvéreim mely gyászba jöttek élembe Édes anyánk temetéséről érkeztek.

Abban az órában halt meg mikor távol tőle, lelki szemem előtt megjelent.

— Csak álom, mond Vedress és véletlen összetalálkozás a gyászesettel.

— Csodálatos véletlen, mely kapcsolatos összefüggésbe hozta a megdöbentő mozzanatokat a gyászesettel.

A delután nyugtalanság közt telt el; Dévy az idegességig nyugtalan volt s Vedress mindent elkövetett megnyugtatóra.

Estelhez ültek; nem izlett semmi, még a bor sem, pedig az öreg hónap örömeiben s bánatában is a pohárhoz nyul.

Dévy egyszerre összeresztent, fejét felütötte, mint ki a távolból akar valamit megfi-gyelni.

Vágtató lódobogás halatszott.

elvit... vall... nem... ban... izber... fele... való... Napk... duni... Az ú... tét, d... mert... a jel... polgár... ugyan... melyet... zenek... fele... erdő... özőnlő... lövöld... t ér... Érdeke... recenzi... len, u... lyi Ar... továb... a korm... tak a... József... balra... lyekbet... és itale... lai kán... Sándor... szabato... tet nyu... az „O... len M... Kálmán... mely d... vott ki... csomót... ránd G... is siker... játszott... m er z... ban, n... vastaga... a gyors... közönsé... közelbe... — Bám... tatott... recenat... 20 kros... került... mikus in... dön szek... magát, —... székhez... ez csak... kiszabad... t in i, tá... percz al... került a... ezert ha... mediát... nyomtató... zenekar... Józsié... * I... ben A... nagyobb... ról M... Debrecz... időzme... ton tárgy... zatra hoz... legsvély... nak kelle... jék a haz... és tisztul... teremtsé... nemzeti... Szeme... Mit... sem?... Ar... tudom —... rátód teh... „ne válas... ki semmi... rány kód... kó költő... len s z... hadfia: i... gyakorlat... s o h a n... perköző... tató bár... nem v e... Az untal... Örök kot... e z e t... uracsot s... k ó t a , —... való —... z i k e n... értelmű... valaszsz... mert az... költészet.

BUDAPEST, KOTZÓ PÁL üllői-ut 18-ik sz.

Ajánlja legújabb kitérő szerkezetű szilárd anyagból készült gépeit.

!! Különös figyelemre méltók !!

R. GARRET & SON Compound gőzmozgonyait 40% tüzelőanyag takarítással.

R. GARRET & SON kitérő mozgonyai könnyen hozzáférhető, kiválható szilárd, tartályok nélkül hajlított fémtestű szerkezetű, nyel.

Olcsó árak

Legjobb s legújabb szerkezet, szilárd anyag, tartósság, egy évi jótállás.

!! Különös figyelemre méltók !!

R. GARRET & SON JÁRGÁNYCÉPLŐI világhírű cséplői, tisztító szerkezet és a nélkül kapcsolatban Kotzófele szabad.

szab. 4-szer fordítható acél dobsínekkel. Többet és jobban dolgozni egy gyártmány sem képes.

harangjárgányokkal stb. stb.

Kedvező fizetési feltételek

A ki kétségben van a felett,

hogy a hírlapokban feldicsőrt gyógyszerek közül melyiket használja betegsége ellen, az írjon egy levelezőlapot Richter kiadó-intézetnek Lipošće s kérje a „Betegbarát” című röpiratot. E könyvecskében nemcsak a legjobbaknak bizonyult házierek vannak részletesen ismertetve, hanem

betegségekről szóló jelentések

is olvashatók. E jelentések mutatják, hogy igen sok esetben egy egyszerű házi szer is elegendő arra, hogy még a látszólag gyógyíthatatlan betegség is szereztesen elhárítható. Ha a betegnek a megfelelő gyógyszer rendelkezésére áll, akkor még súlyos baj esetén is gyógyulás várható, s ez okból egyik betegnek sem kellene a „Betegbarát” megrendelését elmulasztani. E figyelemreméltó könyvecské segítségével sokkal könnyebben választhatja meg a szükséges gyógyszert. A röpirat megküldése a megrendelőnek **költségbe nem kerül.**

TEMETKEZÉSI INTÉZET ÉS SIRKŐ-RAKTÁR.
Kenyér-piacz-tér, a Tisza (Dégenfeld) házban.

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy a varga-utca 2247. sz. a. már 14 év óta fennálló

TEMETKEZÉSI INTÉZETÜNKET a mai kor kívánalmainak megfelelőleg felszerelve kenyér-piacz-tér, Tisza- (Dégenfeld) házba helyeztük át s ugyan ott egy

SIRKŐ-RAKTÁRT rendeztünk be.

Temetkezési intézetünk a legelőnyösebb feltételek mellett teljesíti, úgy a legerényesebb, mint a legdiszesebb temetéseket s azon helyzetben van, hogy e tekintetben a közönség minden reáit igényeit kielégíteni képes.

Sirkő-raktárunkban nagy választékban található: syenit, fekete és szürke gránit, vörös, fehér és kék márvány síremlékek gyári áron.

Sirkők helyreállítás, sírkerítés felállítás, valamint régi kövek felújítása és sírirtók bevérese a legjutányosabb ár mellett eszközöltetik. Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek és sirkő rajzok kívánatra postafordultával megküldetnek.

A n. é. közönség eddigi nagybecsű pártfogását megköszönve, ajánljuk szolgálatainkat a jövőre is, biztosítván arról, hogy megelégedésüket jutányos árak és pontos kiszolgálás által kiérdemelni fő törekvésünk leend.

Debreczen, 1887. Február 1-én.

DEBRECZENI ASZTALOS EGYLET.

Levelek: Varga utca 2247. sz. a. küldendők.

A stoósi hidegvizgyógyintézet

Abauj-Torna- (azelőtt Szepes) megyében, a Szomolnok-huttai vasuti állomástól 1 órányira, messze elterülő gyönyörű fenyveserdők mélyében, az északi szelektől tökéletesen védett, özönteli kies völgyben 2000' a tenger színe felett, páratlan levegőjű klimatikus gyógy hely; különösen: mell- s gyomorhaj, idegyengeség, csusz és köszvény, sápkór, asthma valamint aranyeres bántalmak és különféle női bajok stb. ellen.

Evad megnyitás: május 15.
Fürdőorvos: Dr. Baumerth Gyula.

Szépén berendezett napi szobák 40 kr, 1.40; teljes napi ételmezős 1 frt 30 kr, az elő- és utóidényben (május 15-től június 15-ig s szeptember 1-től 30-ig.) tetemesen mérsékelt árak.

Menettérti jegyek 33 1/2% árleengedéssel.
Pósta: helyben, távirat állomás 3/4 gra: Szomolnok.

Kívánatra bővebb tudósításokkal ingyen s bérmentve árjegyzékkel szolgál, valamint lakásokra megrendelést elfogad a

Fürdő kezelésége.

Huzás már e hó 24-én.

Kincsem á 1 ft || sorsjegy 10 ft csak

Sorsjegy

50.000 FORINT

10.000 ft, 5000 ft 20° levon. | 4875 pénznyeremény.

Kincsem-Sorsjegyek kaphatók
A magyar lovaregylet sorsjegy-irodájában: Budapest, vácz-utca 6. sz.
Valamint kiadó hivatalunkban is.

RUSTON, PROCTOR ÉS TSA
BUDAPEST, nádor-u. 41. sz.

ajánlják

nagy raktárukat ugymint:

gőzmozgonyokat fa-, szén- és szalmafütésre.

Legújabb gőzcséplőgépeket könyöktengely nélkül.

Szeges gőzcséplőgépeket, 2 1/2, 3 és 4 lóerejű nagyságban. Jargány cséplőket tisztító készülékkel vagy a nélkül.

Egyes, kettős és hármas ekéket.

Sor- és szóró vetőgépeket, szénagyűjtőket, rostákat és kukorica-morzsolókat stb. a legolcsóbb árakon és kedvező feltételekkel

Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Képvisező Debreczenben: **FABRICZIUS GÉZA.**

Zsigmond Károly
kocsigyártó.

Budapest, muzeum körut 21. szám

Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

A Dr. VASKOVITS-féle
budai és svábhegyi

vizgyógyintézet

BUDAPESTEN.

GYÓGYESZKÖZÖK: Vizgyógyászati, villamos és masszázs. Jó eredménnyel kezeltek különösen a következő betegségek: Általános alkati és vérbetegségek, mint sápkór és görvélőkör, továbbá gerinczagi és idegbántalmak, gerinczagi sorvadás, benuások, görcsök, főtájás, szédülés, gége és tüdő hurut és egyéb mellbajok. Idült gyomorhurut makacs bélekedések Csusz és köszvény, valamint aranyeres bántalmak és különféle női bajok stb.

A svábhegyi vizgyógyintézet gyönyörű fekvése és diszes berendezése miatt kellemes tartózkodási és üdülési helye a hazai közönségnek. Kényelmes és gyors közlekedést a fővárossal nyújt a lövönat és fogaskerekű vasut A tőzsomszédságában levő „Eötvös Villa” vendéglője jó és olcsó konyhát szolgáltat. Naponta zene. Külön porcellán és kádfürdő meleg vízzel is használható.

Az intézetet és vizgyógyimódot ismertető könyvecskét szívesen küld ingyen és bérmentve.

Dr. Fajth Péter,
intézeti igazgató orvos.